

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 467/2011-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. S., M., t. č. vo väzbe, zastúpenej advokátom JUDr. L. C., R., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4 Tos/1/2011 z 24. augusta 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2011 doručená sťažnosť M. S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tos/1/2011 z 24. augusta 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka má byť trestne stíhaná pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“).

Sťažovateľka bola vzatá do väzby uznesením Okresného súdu Revúca (ďalej len „okresný súd“) v spojení s uznesením krajského súdu s účinnosťou od 20. októbra 2010. Dôvodom väzobného stíhania „*bola dôvodná obava, že v prípade môjho prepustenia na slobodu budem pokračovať v trestnej činnosti v zmysle § 71/1 c) TP*“. Sťažovateľka tvrdí, že väzobný dôvod nie je v súčasnosti opodstatnený, a poukazuje na to, že „*súd nedostatočne vyhodnotil všetky skutočnosti týkajúce sa dôvodov väzby. Ku skutku, ktorý sa mi kladie za vinu som sa hneď na začiatku vyšetrovania priznala, pri vyšetrovaní som spolupracovala, v expedícii drog som vystupovala len ako sprostredkovateľka, mám doma 5 ročnú dcérku a z toho dôvodu som ponúkla záruku dôveryhodnej osoby, ako i nariadenie väzby peňažnou zárukou.*“. V súčasnosti po podaní obžaloby v jej veci koná okresný súd pod sp. zn. 1 T/85/2011.

V priebehu konania sťažovateľka viackrát požiadala o prepustenie z výkonu väzby a okresný súd sa posledným svojím rozhodnutím sp. zn. 1 T/85/2011 z 15. augusta 2011 stotožnil so sťažovateľkinými argumentmi a rozhodol o jej prepustení na slobodu.

Krajský súd však na základe sťažnosti podanej prokurátorom Okresnej prokuratúry Revúca rozhodol o zrušení prvostupňového rozhodnutia okresného súdu a zamietol žiadosť sťažovateľky o prepustenie z väzby. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka podala sťažnosť na ústavnom súde, pričom sa domnieva, že je vo väzbe nezákonne a krajský súd svojím rozhodnutím porušil jej základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„*KS v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 4 Tos/l/2011 porušil moje právo na osobnú slobodu upravené v čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, uložil by mu povinnosť neodkladne rozhodnúť o*

mojom prepustení z väzby na slobodu, nahradiť mi nemajetkovú ujmu v sume 10.000,- € titulom primeraného finančného zadostučinenia do 3 dní odo dňa právoplatnosti v prospech účtu môjho právneho zástupcu vedeného v U. a. s. R... a zároveň by mi priznal právo aj na náhradu všetkých trov tohto konania v rovnakej lehote, ktorých výška bude uvedená v písomnom vyhotovení samotného nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľky spochybňujúca rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 4 Tos/1/2011 z 24. augusta 2011, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu z 15. augusta 2011 (o prepustení sťažovateľky z väzby na slobodu) a zamietol jej žiadosť (aj ostatných spoluobvinených) o prepustenie z väzby na slobodu. Tým malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti

väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

Ústavný súd pri uplatnení svojej právomoci vychádza z názoru, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05).

Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd

do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v zákone č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98, III. ÚS 352/2011).

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v tomto prípade zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, a môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označila za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05 a III. ÚS 2/05).

V okolnostiach prípadu vychádzajúc zo skutkových a právnych záverov krajského súdu je zrejmé, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia najmä Trestného poriadku [§ 71 ods. 1 písm. c), § 72 ods. 2 a § 192 ods. 1] podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval správne, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a právne akceptovateľné.

Krajský súd skúmal dôvody ďalšieho pozbavenia osobnej slobody sťažovateľky a dostatočne vysvetlil, prečo rozhodnutie okresného súdu zrušil a prečo žiadosť sťažovateľky a ďalších spoluobvinených o prepustenie z väzby zamietol. V podstatnom k tomu uviedol, že *„Obžalovaní sa nachádzajú vo väzbe od 20. 10. 2010 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Proti obžalovaným M. S. je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) ods. 2 písm. c), e) Tr. zák...“*

Krajský súd sa stotožňuje s názorom okresného súdu, že trestné stíhanie je dôvodné a väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. u všetkých troch obžalovaných naďalej trvá.

V danom prípade nemôže obstať ani argumentácia okresného súdu, že obžalovaní sa trestnej činnosti v plnom rozsahu doznali a spolupracujú s orgánmi činnými v trestnom konaní až do takej miery, že ich výpovede pomohli odhaliť rozsiahlu trestnú činnosť ďalších osôb. Pričom tieto skutočnosti boli okresnému súdu známe už pri rozhodovaní o vzatí obžalovaných do väzby.

Pomermi páchatel'a treba rozumieť okolnosti týkajúce sa osoby páchatel'a, jeho osobných a rodinných pomerov, ktoré nesúvisia so spáchaním trestného činu, a existujú v čase rozhodnutia, pričom pri posudzovaní osoby páchatel'a sa pozornosť venuje najmä celému jeho predchádzajúcemu životu.

V nadväznosti na uvedené krajský súd dáva do pozornosti skutočnosť, že obidvaja obžalovaní S. a T. , ktorí boli rozhodnutím okresného súdu prepustení z väzby na slobodu sa priznali k občasnej konzumácii tvrdých drog, ktoré môžu spôsobiť silnú psychickú závislosť, pričom nie je vylúčené že v prípade obžalovaných sa jedná len o vynútenú intramurálnu abstinenciu (vyplývajúcu z obmedzenia osobnej slobody, vrámci ktorého je prístup k droge vylúčený) a v prípade prepustenia z väzby na slobodu by sa vrátili do prostredia predaja a konzumácie drog“.

Z čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd je oprávnený a povinný preskúmať, či všeobecný súd rešpektoval zákonné predpoklady na uvalenie väzby ustanovené Trestným poriadkom a či jeho rozhodnutie vychádzalo zo skutkových dôvodov. Ak všeobecný súd tieto zákonné postupy dodržal, nemožno podľa názoru ústavného súdu vstupovať do jeho právomoci iba kvôli preskúmaniu jeho myšlienkových úvah a hodnotení o existencii či neexistencii skutkových

okolností odôvodňujúcich obmedzenie osobnej slobody vzatím do väzby. Vstupovanie ústavného súdu do procesu vzatia obvineného do väzby z iných dôvodov ako pre porušovanie ústavných princípov nemá opodstatnenie ani preto, že vzatie do väzby a nadväzne aj skúmanie dôvodov väzby je ústavne prijateľným spôsobom zabezpečené zákonným oprávnením obvineného žiadať o prepustenie z väzby kedykoľvek, najmenej každých tridsať dní od právoplatnosti predchádzajúceho rozhodnutia o takej žiadosti. Navyše povinnosťou súdov je skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú alebo sa zmenili, a to uplatňujú aj v celom trestnom konaní (obdobne napr. III. ÚS 186/09).

Vychádzajúc z týchto právnych úvah ústavný súd konštatuje, že uznesenie krajského súdu je vydané v súlade s trestným procesným kódexom a nesignalizuje porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa § 17 ods. 5 ústavy, realnosť ktorého by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, na základe čoho sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne ako v súvisiacej veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 413/2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011